

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibvs Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

26. Aliæ quæstiones deiure conferendorum beneficiorum dissoluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

nicum constituit. *Speculator titul. de praben. §. 2. versic. 7. ubi etiam Ioan. Andr. Boerius dicit. §. 2. num. 6. Rex Apuliae poterat olim dare cui voluerat, beneficia, sine Episcopi auctoritate, Glossa in summa 16. quass. 7. Et Urbanus II. Petro hoc nomine primo, Regi Aragoniae privilegium concessit, quod antea quoque Alexander II. & Gregorius VII. Sanctio Regi eius patri dederant, ut omnium Ecclesiarum & urbium, à quibus Mauros Christianae religionis hostes depulerat, & in posterum etiam depelleret & eiceret, decimas, & redditus perciperet: & ipse ac sui successores beneficia quibus vellent, conferre possent: exceptis Ecclesiis, in quibus sunt Episcoporum Sedes. Et idem ius Pontifex tribuit Proceribus Aragoniae, qui Mauros eiecerant, ut deinceps ex toto regno depellerent, sic *Chronica Aragonensis*. Olim Rex Angliae hanc facultatem habuisse legitur, privilegio Romani Pontif. & Rex Vngariae, teste Baldo, in *l. Rescripta, C. de precibus Imperatori offe.* Et in Francia, Rex Galliae in quibusdam Ecclesiis peculiari privilegio confert ea benef. quae vacant, dum illa Ecclesiae Pastore suo, aut Rectore sunt destituta: ad quem ius ea conferendi pertineret: exceptis Parochialibus Ecclesiis. Hoc namque ius habere fertur in tota provincia Sennonensi, excepta Diocesi Antifiodorensi, in qua Decanus, & Collegium Canonicorum cum iure Regio aliud suum ius permutasse perhibentur. Habet item ille Rex hoc ius in vniuersa provincia Remensi; excepta diocesi Cameracensi: in provincia Bituricensi, excepta Lemouicensi, Caturcensi, Ruthenensi, Albicensi, Mimatenensi: in provincia Turonensi, excepta diocesi Machlouensi, Trocorensi, Venetensi, & aliis Britanniae Ecclesiis: in Episcopatu Burdegalensi solum, non in aliis eiusdem provinciae Ecclesiis. In tota Normanniae provincia. Haec ex *Egidio in Decisionibus, & tractatu Regalium, cap. à nobis*, tradiderunt Duarenus de *sac. Eccle. ministris lib. 5. c. ult. & Rochus, & Gregorius in Synag. vniuers. iuris lib. 17. c. 8. num. 18. Ioan. Selua de benef. p. 2. q. 23. num. 12. & seq.**

Habet autem hoc ius Rex Franciae, siue illa Ecclesiae vacent ob mortem, delictum, aut aliam huiusmodi causam: nisi ante Regalis iuris tempus: ita collatum sit à Summo Pontif. beneficium, ut ius beneficio sit Clerico acquisitum, eo quod fuerit possessionem adeptus. Hadrianus I. cum vniuersa Synodo Romae coacta, Carolo Magno ius concessit, ut Archiepiscopi & Episcopi per singulas provincias ab eo inuestituram acciperent, & ne aliter consecrari possent. *cap. Adrianus, dist. 63. & Leo VIII. cum toto Clero atque Romano populo eandem facultatem Othoni Imperatori dedit. e. in Synodo. eadem distinctione.* Porro sit verum nece hoc quod dicitur de Adriano I. in *cap. Adrianus curato, & de Leone Octavo in c. in Synodo dixi superius, lib. 5. c. Concilium quoque Toletanum 12. aperte decreuit, uti Episcoporum creatio, regii iuris esset. cap. Cum longe, eadem dist.* Leo iridem in quadam epistola Lotharium, & Ludouicum Imperatores rogat, ut Reatinæ Ecclesiae gubernationem cuidam Diacono concedant, *cap. Reatina, ead. dist.* Apud Gregorium Magnum mentio est cuiusdam Monasterii, quod erat in Franciae finibus, & praecipit Pontifex, ne Abbas ei absq; Regali concessu praeficiatur. Fuit postea inter Pontif. Romanos & Imperatores quosdam de Episcoporum, & superiorum Antistitum, & Abbatum electionibus, creationibus, & inuestituris ut vocant, diuina & magna contentio, ut constat ex *Emilio rerum Gallicarum scriptore, qui libro eius historiae quinto sic tradit: Dum bellum sacrum in Asia geritur, in Europa Summus Pontificatus cum Imperio Caesaribusque decertabat: quod vetusta iam consuetudine Augusti seipionem sacrum, annulumque pastoralem Episcopis, ceterisque patribus: eamque sacrarum dignitatum vestituram; iuraque regia appellabant; contendebantque, illa Carolo Magno à Pontifice Maximo Adriano cum Patriatu, & à Leone cum Imperio data penes se esse. Et eodem libro, de Henrico Imperatore loquens ait: Pascuali necesse fuit caput hostis sui corona exornare, ac ius sacrarum vestiturarum pseudo illi permittere. Discessit Caesar Pon-*

tifex habita Synodo Decretum vi factum induxit. Eodem libro: *Vestitura Ecclesiastica, baculique sacri, & annuli dandi, iuri cessit Augustus: & Legatus Romanus in gratiam, consortiumque piorum recepit: & ius alicui dandi ea ratione restituit: ut id privilegium foret, & homini datum ad posterum non valeret, nec exemplo haberetur.* Eodem item libro: *Philippo Primo, ac deinde Crasso regibus, mirum est quantum incrementi res sacra ceperint. In primis abrogatum est ius Caesarum, locupletissima Sacerdotia, quibus videretur, dandi: quae res multum virum illorum maiestati detraxit in animis popularium, causa Imperatorum vitia: indignatio tamen manebat & querela.* Haec ille: De hac contouersia Sigon. libro 10. de regno Italia. Et ego, libro 9. eam totam explicabo, quomodo, & quando ceperit, & quando finita fuerit. Quae de re magna quoque, fuit altercatio inter Philippum Palchrum, Francorum regem, & Bonifacium VIII. cuius meminit idem *Emilius lib. 8. & tandem ius conferendi ea beneficia, quae paulo ante memorauimus, Regi Francorum concessum est: & in Concilio Lugdunensi ab ipso Bonifacio VIII. approbatum cap. Generati. de elect. in 6. ac deinde in Basiliensi confirmatum.*

Vigesimo quaeritur, Quo iure Abbates, & alii Episcopo inferiores ordinarii beneficia conferant? Respondeo, non iure communi & ordinario, quia proprium est hoc Episcoporum: sed consuetudine & praescriptione, vel privilegio, & concessu Papae, aut Episcopi. Nam conferre beneficia, ad potestatem iurisdictionis, non ordinis Episcopalis spectat: unde alii Episcopo inferiores ordinarii vlti & praescriptione sibi possunt acquirere, & Episcopus id potestatis dare potest. Aliquando Collegia Canonorum ius habent conferendi sine Episcoporum consensu, ita vt ad ipsos Canonicos conferendi potestas sorsim pertineat, *cap. ult. de praben. in 6.* Et tunc Collegii statuto discerni potest, ut Beneficia, quorum conferendorum ius habet, vacantia primo anni mense, conferat primus Canonicus: vacantia secundo mense, secundus Canonicus, tertio tertius, & sic de singulis: vel vt beneficia familiarium vacantia ad collegium pertinentia conferant Canonici. Tales consuetudines, & statuta, ait *Glossa in cap. ult. de praben. in 6.* extant in quibusdam Galliae Ecclesiis. Aliquando igitur ius conferendi conuenit collegio soli, vel soli Episcopo. *cap. cum Vltoria Ecclesia, de caus. posses. aliquando singulis Canonicis, aliquando Praelatis aliarum Ecclesiarum, cap. ult. De instit.*

C A P. XXVI.

Aliae quaestiones de iure conferendorum beneficiorum dissoluntur.

PRIMO quaeritur, Quo modo intelligatur, quod habetur in iure: videlicet ad Romanum Pontificem plenam & liberam dispositionem de beneficiis pertinere, eo quod habeat supremam in Ecclesia potestatem? Quidam in hac parte iuris Pontifici Consultos grauiter accusant, quod docuerint Romanum Pontificem in conferendis beneficiis liberam potestatem habere, quod reuera communi consensu receptum est apud eos. Nam *Glossa in cap. Si gratiosi, de rescript. num. 6.* testatur, cum beneficia & Praefecturas Ecclesiasticas conferre posse vt vult, & in iis voluntatem eius pro ratione habendam. Et *Glossa in cap. ult. 9. q. 3.* posse Papam, Clerico suum beneficium adimere: sicut, inquit, potest Imperator alicui rem suam auferre, potest item Papa alicui tollere ius nominandi, conferendi, instituendi, quod habet in iis, quae ad beneficia pertinent. Constat profecto ex iure ipso Canonico plenam & liberam conferendi beneficia potestatem penes Romanum Pontificem esse. in *cap. Licet. de prab. in 6.* dicitur: *Licet Ecclesiarum, personarum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio ad Romanum vocatur Pontificem pertinere.* Et in *Clem. 1. ad finem, vt lite pendente: Ad Romanum Pontificem, Ecclesiarum, personarum,*

dignita.

Dignitatum, aliorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum plena & libera dispositio ex se potestatis plenitudine noscitur pertinere. In c. p. ap. In c. De concess. praben. ait Innocentius III.

Licit intentionis nostra non sit, inuestiturus de vacaturis factis, contra Canonum instituta, ratas habere, quod secundum plenitudinem potestatis de iure possumus supra sua dispensare. Sic tibi Romanus igitur Pontifex plene & libere potest de beneficijs statuere: non quia dominium beneficiorum, aut rerum Ecclesiasticarum habeat: sed quia quatenus supremam obtinet in Ecclesia potestatem, ut summus Christi Vicarius, & Petri successor, amplissimam habeat omnium bonorum Ecclesiasticorum administrationem. Quare cum in iure dicitur, Pontificem plenam & liberam in beneficijs dispositionem habere, potestque ius ipsum relaxare in his quae ad beneficia pertinent; non intelligitur posse ius naturale, vel diuinum, si quod est in beneficijs, dissoluere, abrogare, vel mutare, sed quia fere innumera sunt de beneficijs iure scripto Canonico constituta; ideo dicitur Papa plene & libere posse de beneficijs statuere, scilicet in his omnibus, quae ius Canonicum circa beneficia constituit. Hinc est, ut Papa multorum beneficiorum conferendorum ius sibi reseruauerit: hinc etiam ille vna cum Ordinarijs vicinis siue alienis beneficia conferat: quae enim certis sex mensibus vacant, locorum Ordinarij residentes in suis Ecclesijs concedunt: quae vero alijs sex, ipse Romanus Pontifex conferat. Legatis quoque Cardinalibus de suo latere missis facultatem dat, ut possint beneficia in prouincijs ipsorum potestati commissis conferre. Hinc etiam est, ut beneficia antequam vacent, consecrant Romani Pontifices, cap. 2. De praben. in 6. Vnde orae sunt Apostolicae litterae, quas vocant Expectatiuas, quibus ius ad beneficia vacatura conceditur. Hinc denique fit, ut quamuis ius Canonicum statuerit ne beneficia diminuta conferantur, Pontifex tamen beneficia conferat reseruat fructibus, vel ex toto, vel ex parte, aut pensionibus impositis, & facultatem concedat eas redimendi, & in alium transferendi. Potest etiam concedere beneficia ad tempus. ca. Veniens. De filijs Presbytero. & sub conditione, ca. Pastoralis, q. 1. cum tamen non nisi iure communi in perpetuum & absolute conferantur. Commendat quoque Ecclesias & Beneficia in perpetuum, hoc est, ad vitam commendatitij & tamen iure communi solum ad tempus commendantur Ecclesijs. Potest item in beneficijs antequam datis, nouas pensiones imponere, antiquas augere. Et hinc etiam est, testib. Hostiensis & Glossa, ut datum alicui beneficium possit adimere, & alteri conferre, & Clericum suo beneficio priuare: non quod id sine causa arbitrarij suo facere queat: sed ratum firmumque habeatur, si fecerit: quamvis faciendum peccauerit. In ijs enim quae iuris scripti sunt, potest quidem Papa peccare, si ea sine iusta & debita causa, vel ex toto, vel ex parte tollat: at ratum est & firmum quod facit.

Secundo queritur, Quo modo beneficium conferri iure debeat? Respondeo, iure communi esse conferendum pure, libere, palam, sine diminutione, & vacans, & in perpetuum, non ad tempus certum. Pure, hoc est sine pacto, conditione, aut modo: alioqui donatio beneficij simoniae labe polluitur. ca. Quam pio 1. quest. 2. c. Cum pridem, & vlt. De pactis. c. 2. De elect. in 6. Porro conditiones, quae Simoniam continent, ad quatuor contractus innominatos reduci queunt: ut si, cum Benef. conferretur, conventio fiat, Do ut des, Do ut facias, Facio ut facias, Facio ut des, commodum aliquod temporale, v. g. si Ordinarius dat beneficium alicui, eo pacto, ut mutuas ab eo pecunias accipiat, vel ut famulus ipsi gratis inseruiat.

Libere, hoc est, non per vim, c. 2. De ijs quae vi metusue causa fiunt. c. Ad aures, & c. pen. eo. tit. Ratio huius est, quia cum beneficium conferretur, liberaliter datur: Donatio per metum vel vim facta liberaliter non fit.

Palam, hoc est, praesentib. testib. fide dignis. ca. Post cessationem, De probatio. Id autem ideo est, quia alioqui fraudes &

lites nascerentur: ut hoc igitur tantum incommodum deuiuretur, non est clam beneficium conferendum.

Sine diminutione. c. 1. Vt Ecclesiastica beneficia. c. Materib. c. De Monachis. & c. Auaritia, De prab. Vnde non potest episcopus, vel Archiepiscopus vni beneficium conferre, & sibi ex eo, vel nepoti, vel famulo, vel amico, vel alteri certam retinere pensionem. c. Extirpanda, in fine. De prab. & c. Prohibemus, in fine, De censib. episcopus videm Beneficium alicui conferre nequit sibi fructus retinendo, c. 1. Vt ecclesiastica Beneficia.

Vacans. Nam Beneficium antequam vacet, siue dum Beneficiarius viuit, conferri alteri non potest, c. 1. De concess. Prab. & c. Eos. 7. q. 1. Immo nec alicui promitti. c. Nulla. De concess. prab. c. Relatum, c. Ex tenore. eo. 1.

In perpetuum. Quoniam Beneficium ad certum tempus dari non potest, sed ad totam eius cui conceditur, vitam, c. Percepta, dist. 5. c. Satis peruersum, dist. 16.

Tertio queritur, An Beneficium possit sub aliqua conditione conferri? Respondeo, in primis, si conditio iure ipsi inest Beneficio, tunc sicut Beneficium sub illa conditione tacite licite conceditur, ita etiam licite ea conditio exprimitur, ipsam Beneficij donationem non vitiat. Vt si Ordinarius Beneficium alicui conferat, si vacat, si is cui conferretur, capax & dignus est.

Haec enim conditiones tacite in beneficio continentur. Idem iuris est, si Ordinarius exigat a Beneficiario, ut iuret se beneficium petere, & accipere sine voluntate illud dimitteudi, aut se illud accipere animo & voluntate in ecclesia commorandi, & seruiendi, aut ipsi episcopo parendi: nam etiam conditiones iure communi beneficijs inhaerent. c. Significasti, De elect. & c. Significatum, De praben. & Glossa ibidem. Eadem ratio est de ceteris conditionib. quae beneficijs insunt statuto, fundatione, institutione, consuetudine: ut si Ordinarius alicui conferat beneficium animarum curae coniunctum, ea conditione, ut aliud simile deponat, vel ut doceat, aut conciones factas ad populum habeat, vel poenitentium confessiones excipiat, si haec vel alia similia ipsum beneficium postulec.

Item beneficium vacanti, antequam alicui conferatur, potest episcopus onus aliquod imponere, ita ut ad quemcumque beneficium transeat, cum eo onere transeat.

Quarto queritur, An si Beneficium conferatur noctu, vel clam, subsistat, & vires habeat, quod fit? Respondeo, subsistere. Glossa in c. 1. Vt Ecclesiastica beneficia. Ioann. Selua De Beneficijs par. 3. q. 17. numer. 14. ex Abbate, Archiepiscopo, Imola, Gemiano, Felino, & alijs. Verum eiusmodi concessio haberi solet pro suspecta. c. 1. De officio Iudic. deleg. Nam contra clam dantes, vel benefacientes, vel iudicantes est iure suspicio, l. 1. a fidei. ff. De iure fisci, & l. Non existimo. ff. De administrat. tutelae. Ac proinde mulieres specie religionis in priuatis receptaculis habitantes, & viri clam conciones habentes, & conuenticula facientes fere suspecti habentur. Donationes igitur clam factae valent. l. 1. c. De dilationib. l. 10. At electiones clandestino factae non subsistunt. c. Quia propter. De elect. Vtu tamen curiae Romanae receptum est: ne etiam si beneficia ecclesiastica interdij, sed sine testibus conferantur, sit ratum & firmum, quod fit.

Quinto queritur, An si beneficium conferatur sine scriptura, valeat? Respondet Io. Selua De Beneficijs par. 3. q. 22. valere, quamvis scriptura sit opus, ut in iudicio collatum esse beneficium constet, ex Abbate, Archiepiscopo, Ioanne Andrea, Felino, & ex c. Institut. 35. q. 2. sciendum tamen est, haec iure communi, & antiquo locum habere, at ex Constitutione Bonifacij VIII. quae incipit, Intimata. & habetur inter Extraneas communes: De elect. qui Personatum, Dignitatem, vel aliquod aliud beneficium ecclesiasticum a Rom. Pont. impetrat, possessionem adipisci non potest, nec ab alijs recipi & admitti, nisi litteras Apostolicas collationem continentem obtineat: alioqui & collatio est irrita & inanis, & qui recipiunt, penas incurrunt ut alibi saepe diximus. Et alij Pontifices generatim idem

servandum esse voluerunt in ceteris beneficijs, quæ a Ro. Pont. impetrantur. Ceterum hoc locum habet in beneficijs à Rom. Pont. vel eius Legato impetratis, non in his quæ Ordinarij locorum inferiores conferunt.

Sexto quaeritur, An si beneficium conferatur disjunctim, aut coniunctim duobus, id quod sit, subsistat: Vt si episcopus dicat, Beneficium confero Titio, vel Caio, vel Titio simul & Caio? Respondet Glossa in ca. 2. De elect. in 6. vtrumque iure communi improbari: quoniam eo capite electio, vel postulatio sic facta, vt dubia & incerta reprobatur. Nam si primo modo conferatur, voluntas conferentis incerta & dubia redditur: cum tamen beneficij donatio, ex ipsa conferentis voluntate vim habeat: at secundo modo conferre, est iure Canonico interdictum: quia sic duo in eadem Ecclesia inscribi, siue eiusdem beneficij titulum habere iure non possunt, cap. Sicur. 7. q. 1. sciendum autem est, Beneficium cum vacat, posse iusta ex causa dividij, vt pote, si diu si beneficij redditus sufficiunt, cap. Vacante, & c. significatum, & c. Cum causa, De prob. Sunt enim tunc duo beneficia, in quibus duo Beneficiarij constituantur. Duo tamen Clerici ad vnum idemque beneficium eligi nequeunt, ita scilicet, vt vnus dimidiam partem, alter alteram accipiat, vel vnus vnam quantumcumque, alter alteram: vel vt vnus habeat ius in beneficio, alter vero ius ad illud, non in illo, c. Tua, & c. Dilectus, de proben.

Septimo quaeritur, An aliquando beneficium possit ad tempus, & non in perpetuum conferri? Respondeo, nihil esse dubitandum, Romanum Pontificem id posse. Glossa in cap. 2. De elect. communi consensu approbata, ceteris vero locorum Ordinarijs id non licet facere. Est tamen animaduertendum, quædam esse Beneficia dicta M. nualia, quæ videntur ad tempus concedi, eo quod auferri queunt ad nutum conferentium: ceterum hæc etiam benef. non dantur ad certum tempus, sed ad incertum, conferuntur enim, donec ab eis benef. is qui confert, beneficiarios amouerit. Tempus autem incertum, pro perpetuo quodammodo habetur: nam is qui Benef. contulit, licet nutu suo illud possit adimere: aliquando tamen beneficium, dum vivit, Ecclesiam, seu beneficium habere permittit.

Octauo quaeritur, An possit aliquando loci Ordinarius ius ad Benef. vacaturum concedere? Respondeo, in Concil. Lateran. vt refertur, ca. Nulla, De concess. prob. sic esse constitutum: Nulla Ecclesiast. ministeria, seu etiam Benef. Ecclesia tribuantur alicui, seu promittantur ante quam vacent: ne desiderare que mori proximo videntur, in cuius locum & Benef. se crediderit successurum. Cum enim in ipsis etiam legibus Gentilium inueniatur inobsequium, turpe est, & diuini plenè animaduersor e iudicij, si locum in Ecclesia de futura successione expectatio habeat, quem ipsi etiam Gentiles condemnare curauerunt. Et in c. Relatum est, & c. Ex tenore, de concess. prob. constat donationes beneficij vacaturi, vel eius conferendi promissiones esse irritas & inanes.

Nono quaeritur, Sit ne certum tempus iure præscriptum, intra quod debeat Benef. eum vacauerit, conferri? Respondeo, in præd. ca. Nulla, de concess. prob. decretum esse ne diu maneat Benef. suspensa, cum vacauerint, sed intra sex menses Cler. qui digne ministrare queant, conferantur.

Decimo quaeritur, A quo die præfatum sex mensium tempus incipiat computari? Respondeo cum Glossa ibidem, verb. Intra sex menses, ab omnibus approbata, computandum esse non à die, quo benefic. vacauerit: sed ab eo die, quo habita est notitia benefic. vacantis, quod inuenitur in c. Quia diuersitatem, De concess. prob. Statim igitur vt is, cuius est beneficium conferre, certior est factus de Benef. vacante, debet intra sex mensium spatium conferre. At vt constat ex eo, c. Quia diuersitatem, hoc tempus non computatur, quamdiu is, ad quem Benef. conferendi ius pertinet, est impeditus quo minus conferat, siue impedimentum sit facti, siue iuris: vt si fuerit suspensionis, interdicti, excommunicationis senten. vel vinculo obstrictus. Præterea illud (vt mensium tempus) locum habet solum in benef. quæ si-

ne elect. vel præsentat. conferuntur: secus est de ijs dignit. maior. cuiusmodi sunt Pontifici, Episcopales, Prioratus, Abbatia, quæ per electionem conceduntur, vt dicitur in c. Dilectus, De concess. prob. quamuis ibidem etiam dicatur locum habere in Personatibus & minoribus Ecclesiast. benef. Locum item nullum habet in benef. quæ iuripatre subiecta, nominatione à Patrono præmissa, per institutionem à locorum Ordinarijs dantur. Iura certum tempus statuerunt, intra quod Patroni nominare, & Collegia Cleric. eligere cogantur: nullum tamen certum tempus præstituerunt, intra quod Ordinarij nominatos instituerent, vel electos confirmare debeant, satis enim esse censuerunt, si certum tempus præfigeretur, intra quod Patroni nominare, & Collegia eligere compellantur. Nam instituire nominatum vel electum confirmare, consensum Ordinarij, vel superiorem naturali iure compellitur. Instituire enim & confirmare, necessitatis est: conferre, eligere, nominare, voluntatis.

Vndecimo quaeritur, Quibus debeat locis Ordinarius Benef. conferre? Respondeo, Clericis, ijsque dignis & idoneis nullo Canonico impedimento detentis, de quibus impedimentis supra dixi suo loco, Alioqui si beneficium concedat indigno & immerito, hoc est, legitimam ætatem, vel naturalem originem, vel litteraturam, & vitæ notumque probitatem non habenti, vel aliter impedito, irritum est & inane, quod facit.

Duo decimo quaeritur, An lethaler peccerit, si cuius est conferre benefic. digniore præterito, minus digno conferat. Constante omnes affirmant, eum lethaler peccare si benefic. sit Parochiale, vel quomodocunque animarum curæ coniunctum. Secus vero esse quidam asserunt, si benefic. minor, hoc est, simplicia fuerint. Alexand. p. 1. q. 119. nu. 2. ar. 3. Ang. elect. n. 21. Gab. 2. d. 15. q. 7. ar. 3. dub. 1. prop. 2. qui quamuis de elect. loquantur, idem tamen dicerent de ijs, qui benefic. conferunt. Mihi autem magis eorum probatur opinio, qui censent, vt Silu. in verb. Elect. q. 16. qui etiam loquitur de Electoribus, sed idem diceret de ijs, quorum est conferre benefic. in quibusvis benefic. conferendis digniore esse præferendum, alioqui enim Ecclesie minus fidei est procurator siue administrator is qui conferret minus digno. Hoc tamen sic est accipiendum: quando scilicet duo, dignior & minus dignus occurrunt, vel competitoris apparent, aut facile reperiri queunt. Alioqui enim si dignus adsit, & dignior facile commode haberi non possit, satis est meo iudicio, si digno Benef. conferatur.

XIII. quaeritur, An si Ordinarius sciens benefic. indigno conferat, ita sit irritum quod facit, vt ius conferendi eum ad alium superiorem deuoluatur? Hanc q. tract. in c. cum in curia, §. Clerici sane, n. 5. de elect. & ait, quorundam esse sententiam, non esse ipso iure irritam, sed rescindendam quod sit: eo quod in c. Quamquam De elect. in 6. solum hæc pena irrogatur, qui scientes eligunt indignum, non ijs, qui conferunt in prædicto ca. Cum in curia, solum statuitur, vt is qui sciens confert indigno potestatem conferendi amittat: quod idem est, ac si diceretur, conferendi potestate priuetur. Verior tamen est Abbatis opinio, ipso iure esse irritum, & inane quod Ordinarius facit, & ius conferendi ad Superiorem deuolui. Idem enim videtur esse ius de eligentibus, quod de conferentibus. Nec impedit quod in c. Cum in curia dictum sit, Potestatem amittat. Hoc enim verbum vim habet, quod verb. Ex communicationi subiaceat. Vtrumque significat potestatem ipso iure irrogatam, non irrogandam.

XIV. quaeritur, Quid dicendum sit, de iure quo antiquior Benef. in aliqua Ecclesia, optat sibi, & accipit benefic. maius & pinguius, cum vacat? Respondeo, in c. Cum in curia, De consuet. in 6. Approbatæ consuetudo, quæ antiquiores Canonici gradatim, meliores si voluerint, possunt, cum vacant per se, vel per alium optatæ præb. Dicitur, Antiquiores, hoc est, vbi ait Glossa, non ætate, sed tempore, quo in Ecclesia sunt Canonici. Dicitur, Gradatim, hoc est, vt

primo antiquior mutare possit Canoniam suam prae-
bendam, quod si ille mutare noluerit, possit mutare se-
cundus, & nolente secundo, tertius, & sic de sing. Ioan.
Andr. *de Gloss. ibid.* Hæc consuetudo, ut ait *Glossa*, innititur
æquitati, & iuri Canonico, ut colligi potest, ex c. *Quid prode-*
rit. d. 61. c. Episcopus. d. 24.

Porro optari non possunt Benef. referuata, ut notatur in
additionib. *decis. Rotæ. 23. in nouis*, nec Benef. quæ vacant per
resignationem factam causa permutationis, ut *ibidem di-*
citur. Anbar. de rer. permus. c. Quæsitum. q. ult. habet tamen
locum Benef. ad Summam Pontificem ex negligentia
collatorum iure deuoluto delatum. Ioan. Andr. in c. *Cum in*
tra. de consuet. in 6. quod tamen non admitteretur, si Bene-
f. vacaret in curia Rom. *decis. Rotæ. 296. in nouis*, vel si o-
ptandi consuetudo derog. per clausulam mandati Aposto-
lici, de prouidendo. *Rotæ in decis. 300. in Nouis, & decis. 219.*
in Antiquis.

CAP. XXVII.

De Deuolutione, hoc est, de iure Beneficia conferendi,
quod tanquam caducum ad Superiorem
deuoluitur.

NVllus extat in Iure titulus, De Deuolut. De ea tract.
Rebus. *Præxi Benef. post regulam Cancellariae, De vo-*
rsimilit. notitia. tit. de Deuolutione. Sciendum est sæpe con-
tingere, vt qui ius habent creandi & instituendi Ecclesiæ
ministros, negligentiores sint in eare, quam par sit: ac
propterea æquum fuit tanto malo & incommodo ido-
neum aliquod remedium adhibere. Itaq; Pontificijs de-
cretis certum tempus definitum est, intra quod si Ecclesiæ
vacanti consulum non fuerit, statim id ius tanquam ca-
ducum ad Superiores Antecessores transferretur; & hoc ius ita
ad Superiores translaturum, Canones & leges deuolutum
appellant. Eadem quoque ratione qua veteres Iuriscons.
caducam dõtem, caducum legatum, caducam heredita-
tem, caduca bona vocarunt, *l. item veniunt. ff. De petit. ha-*
red. l. Si quis offi. d. Dote. ff. De ritu nupt. l. Prox. ff. De ijs, quæ in
testam. debentur. l. Cum test. ff. De Senat. iur. Sillaniano. l. 2. ff.
Si quis aliquem testari prohib. Ita vt ius deuolutum, hoc est,
ad Superiores, vel alios translaturum, dictum esse videatur.
l. Pupul. ff. De solut. l. Ad hie. ff. De actione verum annota. infra-
dem. ff. De iure sisc. l. Denique. ff. Quod vi, aut clam. l. Si quis
sub condit. ff. De test. tute. Sicut olim a veteribus Iuriscons.
suis hereditas, tutela, dominium, bona, ad aliquos deu-
olui dicebantur.

Primo quæritur, quid veniat voce deuolut. in iure, cum
Benef. per deuolut. conferti dicuntur? Respondeo, quan-
do cunq; Benef. intra certum temporis spatium Iure præ-
scriptum non conceditur, & propterea ad alium transla-
tum est ius illud conferendi, dicitur per deuolutionem
pertinere ad eum, ad quem translaturum est. Quares cur
Ecclesiæ ius deuolutum introduxit? Respondeo, ob id:
ne Eccles. & Benef. diutius a quo & debito vacarent, & ne
ob diuinam vacationem, damna & incommoda pate-
rentur. c. *Quam sit. De elect. in sexto.* Est idem ratiõ in-
troducendum in pœnam delicti: scilicet, vt eorum negligen-
tia puniretur, quia Benef. non darent, quæ intra certum
temporis terminum conferre deberent.

Secundo quæritur, quando & ad quos in elect. ius elig.
Ecclesiæ Prefectos deuoluatur? Respondeo, olim cum
Episcopi ac ceteri eis Superiores à collegijs Canonico-
rum eligebantur, debebant Canonici intra tres menses
aliquem eligere: alioqui ius eligendi & creandi Episco-
pum, ad proximum Superiorem deuoluebatur, nimirum
ad Archiepiscopum, & ab eo ad Superiorem videlicet Pri-
matem, atque ita gradatim ad ipsum Papam. c. *Ne pro de-*
fectu. De elect. & idem iuris est de cæteris Regular. præpo-
sitis, qui per electionem creantur, ut ibidem habetur. Si
tamen Episcopi ab Archiepiscoporum iurisdic. exempti,
Papæ proxime subijciantur: Electionem Canonice diu-

differentibus, ius statim deuoluitur ad Papam, c. *Licit. &*
c. Sicut. De suppl. neglig. Præb. Sic etiam in præfecturis & a-
lij dignit. regul. exemptis per electio. dati consueris, ius
conferendi deuoluitur statim ad Papam. *Clemen. 1. De*
suppl. neglig. Præb. c. Cum singuli ad finem. De præb. in 6. Cæ-
tera offic. vel Benef. personatus, vel Dignitates, vel Præb.
Eccles. intra sex mensium spatium computandum à die va-
cationis, seu notitiæ devacat. habitæ, conferti debent, c.
Nulla. De concess. Præb. alioqui si non conferantur, ius ad
alium deuoluitur. Hoc autem sic locum habet, cum ius
ad alium deuoluitur, ob negligentiam eorum, qui elige-
re, vel conferre, aut nominare deberent, aut ob delictum
aliud, vtputa elegerunt indignum, aut non fecerunt for-
mulam contentam in c. *Quia propter. De elect. Nam tunc aut*
omnes peccauerunt, aut aliqui tantum eorum. Si pri-
imum, deuoluitur ius ad Romanum Pontificem, non ad
prox. super c. Quamquam, De elect. in 6. Abb. & alij in c. Bo-
na. 1. De elect. Si secundum, tunc ius eligendi penes cæte-
ros manet, nec ad Superiorem deuoluitur: velut cum col-
lat. Benefic. ad Episcopum communiter, & Colleg. Can-
onic. spectat: tunc Episcopo aut negligente, aut mor-
tuo, aut suspenso, aut ab officio & munere deiecto & a-
moto, ius conferendi ad collegium pertinet, cap. Nulla. De
concess. præb. c. cap. 1. Ne sede vacan. in 6. Similiter etiam
Cap. alio modo à conferendo impedito, ius eligendi pe-
nes ipsum Episcopum manet, vt in eisdem capitulis dicitur.
Hoc autem locum habet, quando Benef. concessio
iure ordinatio communiter ad Episcopum & Collegium
pertinet, non item quando pertinet iure deuoluto, v. g. si
iure deuoluto conferendi potestas ad Episcopum spectet,
vtputa, quia Ordinarius inferior, cuius est conferre, neg-
ligens fuit, aut mortuus, aut suspenus aut ab officio re-
motus: tunc etiam si negligens fuerit in conferendo Epi-
scopus, non deuoluitur ius conferendi, ad Colleg. Can-
onic. sed ad Superiorem Antistitem. *Sic Innocentius, quem*
sequitur Ioannes Andreas: sic etiam Abb. in c. Cum in cunctis.
§. Cler. sane, num. 5. De elect. Ratio differentie est, quod ius
noluit patem esse communionem inter Episcopum, &
collegium in Benef. ad ipsum Episcopum deuolutis ob in-
ferioris Ordinarij negligentiam, vel delictum, & in Be-
nef. ad ipsum Episcopum, & Collegium iure proprio per-
tinentibus. Nam in deuolutis, Episcopus vtitur potesta-
te, tanquam superior eo, ob cuius negligentiam deuolu-
tum est Beneficium ad ipsum Episcopum: ac ideo Colle-
gium ius non habet, tamen Episcopus per ius deuolutum
conferre neglexit: ac propterea, merito ad Superiorem
Antistitem res tota deuoluitur, in Benef. vero, quæ iure
proprio ad Episcopum, & Colleg. Canonic. spectant, si
negligens fuerit in conferendo, ius conferendi ad ipsum
Collegium deuoluitur: quia Episcopus & Collegium Can-
onicorum vnum veluti corpus efficiunt: Ita Panorm. loco
citato.

Tertio quæritur, An quando Episcopus solum habet
ius conferendi, non autem instituendi, vel confirmandi
& sciens confirmat, vel instituit indignum, ius confirman-
di, vel instituendi, ad Colleg. Canonic. deuoluatur, An
vero potius ad Superiorem Antistitem? Innocentius in
cap. *Cum in cunctis, De elect.* duas recenset opiniones; v-
nam quæ affirmat, ad Colleg. deuolui, alteram, quæ ad
Superiorem, non ad Colleg. pertinere contendit: & hæc
iphi Innocentio magis placuit, quia Episcopus confir-
mat, vel instituit vt Superior, ergo si potestas confirm. in-
stituend. ob eius delictum, ad alium transit, ad Superio-
rem, non ad Collegium transfertur. Sed Abbati, in cap.
Cum in cunctis, De elect. sicut & mihi magis probatur pri-
ma sententia, videlicet ad ipsum Collegium, confirman-
di, vel instituendi ius deuolui: quod ex eo probat, quia in
cap. *Cum in cunctis*, aperte dicitur: *Episcopus autem si contra*
hoc fecerit, aut consenserit fieri, potestatem amittat, & per Ca-
pitulum ordinetur. Vbi duo aperte distinguuntur: nimirum,
fecerit, aut consenserit. Primum verbum, locum habet in
Benefic. quorum donatio ad Episcopum spectat: secundum,